

PŘÍSPĚVKY K BUDOUCNOSTI OBORU

Zásada *ne bis in idem* v unijním soutěžním právu

Michal Petr*

Abstrakt: Při výkladu zásady *ne bis in idem* postupuje Soudní dvůr Evropské unie v soutěžních věcech odlišně, než je tomu v ostatních oblastech unijního práva, včetně výkladu Listiny základních práv Evropské unie; tento odlišný výklad je nadto podle mého názoru rozporný i s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Podle dosavadní judikatury je tak v zásadě možné, aby totéž protisoutěžní jednání týchž soutěžitelů bylo v rámci EU paralelně vyšetřováno ze strany více soutěžních orgánů. Mám za to, že tento přístup by měl být do budoucna opuštěn.

Klíčová slova: *ne bis in idem*, Listina základních práv EU, paralelní řízení, soutěžní právo

1. Příklad místo úvodu

Jako uvedení do problematiky uvažování o výkladu zásady *ne bis in idem* v unijním soutěžním právu poslouží nejlépe konkrétní případ, týkající se vyšetřování praktik společnosti *Booking.com*.¹ Ta v roce 2005 zavedla nové obchodní podmínky, které obsahovaly mimo jiné tzv. závazek široké cenové parity, zjednodušeně řečeno závazek ubytovacího zařízení, že nebude žádným způsobem vůči jakýmkoliv klientům nabízet ubytovací služby srovnatelného rozsahu a kvality za nižší cenu, než jaká je nabízena prostřednictvím platformy *Booking.com*. Důvodem tohoto kroku měla být především obava společnosti *Booking.com* z tzv. černého pasažérství (*free-riding*), tedy nikoliv hypotetického scénáře, že zájemci o ubytování využijí platformu *Booking.com*, která jim umožní efektivně srovnat různé možnosti ubytování, jen k tomu, aby ubytování vyhledali, vlastní objednávku ale neučiní jejím prostřednictvím, ale přímo u ubytovatele, který jim může nabídnout poněkud nižší cenu, čímž ušetří zákazník i ubytovací zařízení (které nebude muset platit provizi *Booking.com*), ale prodělá *Booking.com*, který bude muset provozovat svou platformu, která takové vyhledávání umožňuje, ale nebude za to efektivně kompenzován.

Toto jednání nicméně vyvolalo obavy soutěžních úřadů, zejména s ohledem na možné uzavření trhu (*market foreclosure*): pokud spotřebitelé vědí, že žádná jiná on-line platforma nemůže nabízet levnější ubytování než *Booking.com*, nemají důvod je ani „zkoušet“, což brání rozvoji konkurence v této oblasti. Postupně tak začalo jen v rámci Evropské unie tuto praktiku vyšetřovat 16 soutěžních úřadů, mimo jiné i český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „ÚOHS“).

* Doc. JUDr. Michal Petr, Ph.D., Právnická fakulta Univerzity Palackého a Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity. E-mail: michal.petr@upol.cz. Autorský přepis habilitační přednášky přednesené před vědeckou radou Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně na zasedání vědecké rady 5. listopadu 2019.

¹ Ke shrnutí tohoto případu srov. např. *ECN Report on the Monitoring Exercise Carried out in the Online Hotel Booking Sector by EU Competition Authorities in 2016*. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/competition/ecn/hotel_monitoring_report_en.pdf> [cit. 1. 12. 2019].

V roce 2015 došel německý soutěžní úřad k závěru, že předmětné jednání *Booking.com* představuje zakázanou vertikální dohodu, a uložil jí pokutu. Paralelně nicméně tato společnost vyjednávala i se soutěžními úřady ve Francii, Itálii a Švédsku, se kterými se dohodla na zastavení řízení za podmínky, že změní své obchodní podmínky tak, že tzv. široká cenová parita bude nahrazena tzv. cenovou paritou úzkou, která umožní nižší ceny na konkurenčních on-line platformách. Protože společnost *Booking.com* tyto změny promítla do svých obchodních podmínek pro celou EU, 11 dalších národních soutěžních úřadů (dále též „NSÚ“), které se touto věcí rovněž zabývalo, své řízení zastavilo. Jedinou výjimkou byl český soutěžní úřad, který v roce 2019 rozhodl – stejně jako soutěžní úřad německý, že se jednalo o zakázanou vertikální dohodu, za kterou byla uložena pokuta.

Jeden soutěžitel tedy přijal v rámci Evropské unie jedny obchodní podmínky, za které byl ve dvou státech potrestán. V dalších třech státech byl vyšetřován a s jejich soutěžními úřady musel vést paralelní, byť koordinovaná jednání o změně těchto obchodních podmínek, k čemuž se – opět ve vztahu k celé Evropské unii – zavázal. Současně byl vyšetřován dalšími 11 NSÚ, se kterými musel v průběhu řízení spolupracovat, řízení před nimi ale byla zastavena po změně obchodních podmínek, dohodnutých před jinými NSÚ.

Byl takový postup v souladu se zásadou *ne bis in idem*, nebo se v téže věci rozhodovalo šestnáctkrát? Jak bude rozvedeno níže, Soudní dvůr Evropské unie (dále též „SD EU“) takový postup v soutěžních věcech připouští. Dále však poukáží na to, že tento výklad, omezený na soutěžní právo, neodpovídá výkladu, který sám SD EU užívá v jiných oblastech práva, a zejména odporuje tomu, co k problematice *ne bis in idem* uvádí Evropský soud pro lidská práva (dále též „ESLP“).

Zaměřím se proto nejprve na to, jakým způsobem funguje dělba pravomocí v rámci tzv. Evropské soutěžní sítě (dále též „ECN“ – *European Competition Network*) a dále na to, jak k zásadě *ne bis in idem* přistupuje jednak ESLP, jednak SD EU; to nám umožní zhodnotit, jestli by nemělo dojít ke změně dosavadního přístupu, který umožňuje paralelní řízení podobná těm, k jakým došlo ve věci *Booking.com*.

2. Evropská soutěžní síť

Pravidla pro aplikaci unijního soutěžního práva prodělala v roce 2004, spolu s rozšířením Evropské unie o 10 nových členů, velké změny, označované souborně jako Modernizace. Jejich legislativním základem je Nařízení 1/2003,² které zavedlo od 1. 5. 2004, kdy nabylo účinnosti, tzv. decentralizovanou aplikaci unijního soutěžního práva; před tímto datem aplikovala unijní soutěžní právo prakticky jen Komise, zatímco NSÚ používaly „své“ domácí soutěžní právo, po Modernizaci mají NSÚ povinnost unijní soutěžní právo aplikovat, takže v současné době připadá na Komisi méně než 20 % všech případů.³

V zájmu efektivity decentralizované aplikace unijního soutěžního práva byla současně zřízena tzv. Evropská soutěžní síť, kterou tvoří Komise a orgány, které členské státy označí za soutěžní úřady,⁴ za Českou republiku tedy ÚOHS. ECN plní trojí základní funkci: zprvé, ve vztahu k jednotlivým případům zajišťuje, aby se jednou věcí zabýval vždy pokud možno jen jeden soutěžní orgán, který má předpoklady k odstranění soutěžního problé-

² Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. 12. 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy; ÚV L 1, 4. 1. 2003, s. 1.

³ Srov. statistiky Komise dostupné z: <<http://ec.europa.eu/competition/ecn/statistics.html>> [cit. 1. 12. 2019].

⁴ Nařízení 1/2003, čl. 35 (1).

mu (tzv. alokace případů), a aby takový orgán mohl v rámci svého šetření požádat ostatní členy ECN o provedení určitých vyšetřovacích úkonů, jakož i aby si s nimi mohl vyměňovat informace. Zadruhé, ECN má, zejména za pomoci Komise, zajistit konzistentní rozhodování všech soutěžních orgánů, které jsou jejími členy; a zatřetí, intenzivní spolupráce mezi členy ECN má podpořit vznik společné evropské „soutěžní kultury“, tedy společného přístupu k soutěžní politice.

Pro naše další úvahy má význam zejména tzv. alokace případů. Nařízení 1/2003 umožňuje, aby bylo řízení v jedné věci vedeno více soutěžními orgány současně.⁵ Řízení by měl v každém případě vést orgán, který je tzv. dobře umístěný (*well placed*); tím se rozumí takový orgán, k jehož území má daná praktika jasný vztah,⁶ který je schopen shromáždit dostatek podkladů k jejímu posouzení a který má pravomoc situaci na trhu napravit, tj. danou praktiku zakázat, případně uložit pokutu či opatření k nápravě.⁷ Za dobře umístěné tak budou zpravidla považovány jednotlivé NSÚ, případně, za níže popsaných podmínek, Komise; případy, kdy by se řízení v téže věci skutečně vedlo u více orgánů, jsou výjimečné, jednotlivé soutěžní orgány spolu nicméně během řízení intenzivně spolupracují.⁸ Ve většině případů je tedy řízení vedeno jediným, „dobře umístěným“ NSÚ.⁹

Komise je z povahy věci dobře umístěna prakticky ve všech případech porušení jediného soutěžního práva. Za zvláště dobře umístěnou (*particularly well placed*) se však považuje ve věcech, kdy má předmětná praktika dopady na trhy více než tří členských států (v takových případech by bylo obtížné, aby bylo řízení vedeno jen jediným NSÚ), a dále ve věcech, které přispějí k rozvoji a konzistentnosti judikatury.¹⁰ Pokud v určité věci zahájí řízení Komise, ztrácejí NSÚ v této věci možnost vést řízení samy.¹¹

Pravidla alokace případů nezakládají individuální práva dotčených podniků, aby bylo o jejich deliktu vedeno řízení určitým soutěžním orgánem, a ani soutěžitelé se v tomto ohledu nemohou domáhat žádných svých očekávání,¹² takže i v situaci, kdy by Komise splňovala podmínky „zvláště dobře umístěného orgánu“, nemají soutěžitelé nárok na to, aby řízení vedla právě Komise.¹³

Unijní právo tedy zjevně umožňuje, aby jedno porušení soutěžního práva vyšetřovalo více soutěžních úřadů, za splnění podmínek, které budeme diskutovat níže (tzv. paralelní řízení); je ale třeba doplnit, že ačkoliv unijní právo paralelní řízení umožňuje, je současně zjevné, že je nepreferuje; již Nařízení 1/2003 tak ve své preambuli výslovně uvádí, že je cílem, aby každý případ řešil pouze jeden orgán.¹⁴

⁵ Sdělení Komise o spolupráci v rámci sítě orgánů pro hospodářskou soutěž; ÚV C 101, 27. 4. 2004, s. 43 (dále též „Oznámení ECN“), bod 5.

⁶ Oznámení ECN používá pro označení takového vztahu termín významně (oficiálně překládáno jako „hmotné“) spojení (*material link*), které charakterizuje tak, že „dohoda nebo praktika má podstatné přímé skutečné nebo předvidatelné dopady na hospodářskou soutěž na území v jurisdikci daného úřadu, je implementována nebo má původ na tomto území“ (srov. body 8 a 9).

⁷ Oznámení ECN, bod 8.

⁸ Předpoklady pro paralelní řízení více NSÚ by tak byly dány, pokud by jediný orgán nebyl sto ani se spoluprací ostatních členů ECN sjednat v dané věci efektivně nápravu; srov. Oznámení ECN, bod 11.

⁹ Nařízení 1/2003, čl. 13, proto stanoví, že již samotná skutečnost, že o určité věci vede řízení některý NSÚ, je dostatečným důvodem pro to, aby jiný NSÚ své řízení v téže věci přerušil, případně zastavil; tím samozřejmě není dána povinnost onoho „druhého“ NSÚ zachovat se tímto způsobem.

¹⁰ Oznámení ECN, body 14 a 15.

¹¹ Nařízení 1/2003, čl. 11 (6).

¹² Rozsudek Tribunálu T-144/07 a další *ThyssenKrupp*, bod 78.

¹³ Rozsudek Tribunálu T-201/11 *Si.mobil*, bod 40.

¹⁴ Nařízení 1/2003, recitál 18 preambule. Za tím účelem mají NSÚ možnost v situaci, že se stejným případem zabývá i jiný NSÚ, své řízení přerušit nebo zastavit (Nařízení 1/2003, čl. 13).

3. Ne bis in idem v judikatuře ESLP

Protokol č. 7 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv (dále též „Úmluva“) zakazuje opakované stíhání za tentýž trestný čin (*offence*).¹⁵ Chápání tohoto pojmu prošlo v minulosti dramatickým vývojem. Zjednodušeně řečeno, judikatura ESLP ve vztahu k výkladu pojmu *idem* obsahovala dvě větve: podle první z nich byla pro hodnocení jednoty činu rozhodující jeho právní kvalifikace,¹⁶ zatímco podle druhé byly rozhodující toliko skutkové okolnosti předmětného činu.¹⁷ K ustálení judikatury došlo až relativně nedávno, když v roce 2010 vynesl velký senát ESLP rozsudek ve věci *Zolotukhin*,¹⁸ ve kterém došel k jednoznačnému závěru, že pro otázku *idem* je rozhodující výhradně jednotka skutková (*identical facts*), nikoliv jejich právní kvalifikace: „*Proto Soud zaujímá názor, že článek 4 Protokolu č. 7 musí být chápán tak, že zakazuje stíhání nebo soudní řízení pro druhý ‚trestný čin‘, jestliže je založen na totožných nebo v podstatě stejných skutečnostech. [...] Zájem Soudu se tak bude soustředit na ty skutečnosti, které tvoří soubor konkrétních skutkových okolností zahrnujících stejného obviněného a nerozlučně spojených v čase a prostoru [...].*“¹⁹

4. Judikatura SD EU

Za pozornost stojí, že rozsudek ESLP ve věci *Zolotukhin* se přihlásil k výkladu SD EU, pokud jde o tzv. schengenské *acquis*. Předmětná judikatura SD EU se vztahuje k Schengenské dohodě, konkrétně k Úmluvě k provedení Schengenské dohody (dále též „ÚPSD“), která rovněž zakotvuje zásadu *ne bis in idem*;²⁰ z české verze relevantních dokumentů to není zcela zřejmé, ale zatímco Úmluva hovoří o stejném deliktu (*offence*), ÚPSD zakazuje druhý trest ve vztahu k témuž jednání (*the same acts*). SD EU tento koncept vyjasnil v rozsudku *van Esbroeck*²¹ s tím, že jediná smysluplná interpretace zásady *ne bis in idem* musí být založená na skutkové jednotě: „*Za těchto podmínek je jediným relevantním kritériem pro účely uplatnění článku 54 ÚPSD kritérium totožnosti skutkové podstaty činu [identity of the material acts], chápané jako existence souboru konkrétních skutků, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny.*“²²

K obdobným závěrům došel SD EU o několik let později i ve vztahu k tzv. Evropskému zatýkácímu rozkazu.²³

Zásadní význam ovšem má relativně nedávný rozsudek ve věci *Luca Menci*,²⁴ kde již SD EU vykládal Listinu základních práv EU (dále též „LZP EU“), která, stejně jako Úmluva,

¹⁵ Protokol č. 7 Úmluvy, čl. 4 odst. 1: „*Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin [an offence], za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.*“

¹⁶ Rozsudek ESLP *Oliveira*, stížnost č. 25711/94.

¹⁷ Rozsudek ESLP *Gradinger*, stížnost č. 15963/90.

¹⁸ Rozsudek ESLP *Zolotukhin*, stížnost č. 14939/03.

¹⁹ Rozsudek ESLP *Zolotukhin*, stížnost č. 14939/03, body 82 a 84. Překlad dle KMEC, J. – KOSAŘ, D. – KRATOCHVÍL, J. – BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech*. C. H. Beck, 2012, s. 1419. Zvýraznění doplněno.

²⁰ ÚPSD, čl. 54: „*osoba, která byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, nesmí být pro tentýž čin stíhána druhou smluvní stranou za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce, nebo podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vyneseno, již nemůže být vykonána.*“

²¹ Rozsudek SD EU C-436/04 *Van Esbroeck*.

²² *Ibidem*, bod 36.

²³ Rozsudek SD EU C-261/09 *Gaetano Mantello*.

²⁴ Rozsudek SD EU C-524/15 *Luca Menci*.

zakazuje dvojí stíhání téhož trestného činu (*offence*);²⁵ i zde SD EU uzavřel, že rozhodující jsou výhradně skutkové okolnosti případu.²⁶ Zdá se tedy, že SD EU vykládá *idem* stejně jako ESLP.

Přístup SD EU k problematice *ne bis in idem* ale bohužel není jednotný. Samostatná větev jeho judikatury se týká právě soutěžního práva, u kterého SD EU problematiku *ne bis in idem* řešil dříve než ve vztahu k schengenskému *acquis* a LZP EU. Ve stěžejním rozsudku z roku 2004 ve věci *Aalborg Portland* uvedl, že otázka *idem* je vázána nejen na jednotu skutkovou, ale i právní, konkrétně na totožnost chráněného právního zájmu: „*použití zásady ne bis in idem podléhá trojí podmínce, a sice totožnosti skutků, totožnosti pachatele a totožnosti chráněného právního zájmu [anglicky legal interest protected, francouzsky l'intérêt juridique protégé]. Podle této zásady tedy tatáž osoba nemůže být potrestána vícekrát za stejné protiprávní jednání určené k ochraně téhož právního zájmu.*“²⁷

Jakkoliv se tento tzv. „test trojí podmínky“ zdá být ve zjevném rozporu se závěry SD EU ve věci *van Esbroeck*, je dodnes používán ve všech soutěžních věcech. Ve věcech schengenského *acquis* se SD EU k tomuto rozporu bohužel nevyjádřil²⁸ a v soutěžních věcech naopak neodkazuje na schengenské *acquis*, což jakékoliv sjednocení přístupu značně komplikuje.

Tento rozpor se vyostřil poté, co v roce 2009 nabyla účinnosti Lisabonská smlouva a LZP EU se stala právně závaznou, a zvláště když ESLP v následujícím roce sjednotil svůj přístup k zákazu dvojího trestu ve věci *Zolotukhin*; standard ochrany základních práv podle LZP EU totiž nemůže být nižší než podle Úmluvy.²⁹ To vedlo některé komentátory již v roce 2010 k tvrzení, že změna přístupu k interpretaci zásady *ne bis in idem* v soutěžních věcech je nevyhnutelná.³⁰ Možnost vyjádřit se k této problematice dostal SD EU v roce 2012 ve věci *Toshiba*,³¹ týkající se paralelních řízení ve vztahu k téže kartelové dohodě ze strany Komise a českého, maďarského a slovenského soutěžního úřadu.

Rozhodnutí SD EU bylo ovšem přijato se značnými rozpaky, neboť soud výslovně potvrdil platnost „testu trojí podmínky“,³² aniž by vysvětlil rozdílnost svého přístupu oproti ESLP nebo oproti své judikatuře týkající se výkladu LZP EU.³³ Nejvíce překvapivé přitom je, že ačkoliv je označil za podstatné, rozdílem v právem chráněných zájmech soud vůbec neargumentoval a skutečnost, že zásada *ne bis in idem* nebyla porušena, opřel toliko

²⁵ LZP EU, čl. 50: „Nikdo nesmí být stíhán nebo potrestán v trestním řízení za čin [an offence], za který již byl v Unii osvobozen nebo odsouzen [...]“

²⁶ Rozsudek SD EU C-524/15 *Luca Menci*, body 35 a 36: „relevantním [...] [je] kritérium totožnosti skutkových okolností, chápaných jako soubor skutkových okolností, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny [...] [...] [P]rávní kvalifikace skutkového stavu a chráněného právního zájmu z hlediska vnitrostátního práva nejsou relevantní.“

²⁷ Rozsudek SD EU C-204/00 P a další *Aalborg Portland*, bod 338; zvýraznění doplněno.

²⁸ Jen stanovisko GA Sharpston ve věci C-467/04 *Gasparini*, bod 156, uvádí, že „zásada zákazu dvojího trestu by se logicky neměla podstatným způsobem lišit v závislosti na tom, zda se uplatní podle článku 54 ÚPSD nebo jako základní zásada práva Společenství, [a] je nezbytné tyto dva případy sladit.“

²⁹ Srov. LZP EU, čl. 52 (3), podle kterého: „Pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva.“

³⁰ VAN BOCKEL, B. *The Ne Bis In Idem Principle in EU Law*. Kluwer Law International, 2010, s. 245.

³¹ Rozsudek SD EU C-17/10 *Toshiba*.

³² *Ibidem*, bod 97.

³³ Srov. též NAZZINI, R. *Competition Enforcement and Procedure*. Second edition. Oxford University Press, 2016, s. 236, podle kterého „Rozhodnutí Soudního dvora ve věcech *Walt Wilhelm* a *Toshiba* jsou založena na předpokladu, že dva delikty jsou totožné pouze tehdy, že chrání shodný právní zájem. Protože [...] tento předpoklad odporuje čl. 50 LZP EU, tato rozhodnutí porstředávají právní základ a měla by být při nejbližší možné příležitosti překonána.“ (vlastní překlad)

o výklad *skutkových* okolností; ve shodě se stanoviskem Generální advokátky Kokott argumentoval, že pokud se vyšetřování více soutěžních úřadů týká rozdílných časových a prostorových důsledků téhož kartelu, zásada *ne bis in idem* nemůže být porušena:³⁴ „Otázka, zda se podniky dopustily [...] narušení hospodářské soutěže, totiž nemůže být posuzována abstraktně, nýbrž musí být přezkoumána s ohledem na území [...], na němž se projevil takový účel nebo důsledek dotčeného jednání, a na dobu, během níž se takový účel nebo důsledek dotčeného jednání projevoval.“³⁵

Je tedy třeba zdůraznit, že důvodem, pro který SD EU dovedil soulad paralelních řízení více soutěžních úřadů se zásadou *ne bis in idem*, nebyl rozdílný právní zájem, sledovaný různými právními úpravami (který je pro „test trojí podmínky“ klíčový), ale rozdíl ve skutkových okolnostech (slovy GA Kokott „materiálním činu“);³⁶ proto pokládám za těžko srozumitelné, proč SD EU vůbec na kontroverzní test trojí podmínky odkazuje, když jej následně – v souladu se stanoviskem Generální advokátky – vůbec nevyužije.

5. Závěrem k budoucnosti zásady *ne bis in idem* v soutěžních věcech

Mám za to, že pro zachování „testu trojí podmínky“ v soutěžních věcech neexistuje žádný důvod. Jedná se o zjevný nesoulad nejen s judikaturou ESLP, ale i samotného SD EU, který jej odmítl nejen při výkladu schengenského *acquis*, ale i LZP EU. V odborné literatuře jsem ostatně nezaznamenal ani jeden hlas, který by po jeho zachování volal.

Zásadnější otázka ale je, jestli je v souladu se zásadou *ne bis in idem*, jak ji chápe ESLP i SD EU při výkladu LZP EU, výklad navržený GA Kokott a přijatý ze strany SD EU ve věci *Toshiba*, který pokládá za přípustné paralelní vyšetřování téhož jednání v rámci EU za podmínky, že se různé soutěžní orgány zabývají rozdílnými, časově a územně se „nepřekrývajícími“, účinky téhož jednání. Touto logikou by tedy byl v úvodu popsán postup vůči společnosti *Booking.com* zcela v pořádku.

Domnívám se, že by tomu tak být nemělo.³⁷ Zodpovězení otázky, zda bude v jedné věci vedeno jedno nebo více řízení, by totiž v takovém pojetí nezáviselo na objektivních – skutkových okolnostech každého případu, ale na v zásadě subjektivním rozhodnutí dotčených soutěžních úřadů, zda samostatně vyšetřování povedou či ne. To podle mého názoru neodpovídá právním zárukám, které by měla zásada *ne bis in idem* poskytovat.

Mám proto za to, že jediný smysluplný výklad, který v soutěžních věcech zajistí plné uplatnění zásady *ne bis in idem*, musí být založen na tom, že v jedné věci – ve vztahu k jedné zakázané dohodě týchž soutěžitelů či ve vztahu k témuž zneužívajícímu jednání téhož dominanta – musí být v rámci EU vedeno jen jedno řízení, ať už ze strany Komise nebo NSÚ.

Jedná se na první pohled o obrovskou změnu, která by mohla ohrozit efektivitu vyšetřování protisoutěžního jednání, její praktický dopad by však podle mého názoru byl jen omezený. Případů, kdy po Modernizaci k paralelní aplikaci skutečně došlo, jsou jen jednotky. Jakkoliv může navrhovaný systém znamenat pro soutěžní úřady vyšší zátěž, mám za to, že pro důslednou ochranu základních práv účastníků řízení je takový krok nezbytný.

³⁴ Rozsudek SD EU C-17/10 *Toshiba*, body 102 a 103.

³⁵ *Ibidem*, bod 99.

³⁶ *Ibidem*; jak uvádí SD EU v bodě 98: „[N]ení každopádně splněna jedna z takto stanovených podmínek, totiž totožnost skutku.“

³⁷ Obdobně např. DEVROE, W. *How General Should General Principles Be? Ne Bis in Idem in EU Competition Law*. In: BERNITZ, U. – GROUSSAT, X. – SCHULYOK, F. *General Principles of EU Law and the European Private Law*. Wolters Kluwer, 2013, s. 426, označuje přístup GA Kokott za „skrytý test trojí podmínky“ (*disguised three-prong test*).

The ne bis in idem Principle in the European Union Competition Law

Michal Petr

Abstract: The Court of Justice of the European Union interprets the ne bis in idem principle in cases concerning competition law differently, than it does in other areas of law, including the application of the Charter of Fundamental Rights of the European Union; this specific interpretation concerning competition law is arguably also contrary to the jurisprudence of the European Court of Human Rights. Based on the current case-law, it is thus in principle possible to investigate within the EU the same anticompetitive conduct by multiple competition authorities. It is argued that this approach needs to be abandoned for the future.

Key words: Charter of Fundamental Rights of the EU, competition law, ne bis in idem, parallel proceedings